

Uvod

Savjet Evrope i gender mainstreaming

Savjet Evrope igra ključnu ulogu u promovisanju ravnopravnosti polova (*gender equality*) u zemljama članicama i to, na primjer, kroz definisanje opštih principa i standarda za promovisanje punog učešća i žena i muškaraca u društvu.

Iako su žene *de facto* stekle ravnopravnost i jednak status sa muškarcima u većini evropskih zemalja, diskriminacija je i dalje prisutna u mnogim oblastima. Donesen je niz zakonskih propisa na polju borbe protiv diskriminacije i promocije jednakog tretmana, a uspostavljeni su i sistemi za politiku ravnopravnosti polova kako bi se pratio razvoj situacije u ovoj oblasti.

Međutim, neravnopravnost polova i dalje utiče na sve životne sfere, i sve je jasnije da su potrebni novi pristupi, strategije i metodi kako bi se postigao cilj, to jest ravnopravnost polova. *Gender mainstreaming* predstavlja jednu takvu strategiju.

Koncept *gender mainstreaming-a* prvi put se javlja u međunarodnim dokumentima nakon Treće konferencije Ujedinjenih nacija o ženama (Najrobi, 1985) u jednoj debati o ulozi žene u procesu razvoja. Akciona platforma usvojena na Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama (Peking, 1995) poziva na promovisanje *gender mainstreaming-a*, gdje se navodi da bi „vlade i ostali akteri trebalo da promovišu aktivnu i prepoznatljivu politiku sa aspekta *gender mainstreaming-a* u okviru svih politika i programa, tako da se prije donošenja bilo kakvih odluka izvrši analiza njihovog uticaja na žene i muškarce.“

Od tog vremena, različite zemlje ulažu napore na lokalnom, regionalnom i državnom nivou da se izvrši *gender mainstreaming*. Međunarodne organizacije, tačnije, Ujedinjene nacije, Savjet Evrope, Evropska unija i Nordijski savjet ministara odigrali su aktivnu ulogu u ovom procesu kroz informisanje, organizovanje konferencija i uvođenje date strategije u vlastite strukture.

Savjet Evrope je 1995. godine odredio *Stručnu grupu za gender mainstreaming* (EG-S-MS) pod okriljem Upravnog odbora za ravnopravnost žena i muškaraca (CDEG).² Završni izvještaj ove grupe objavljen je 1998. godine³ i uključuje definiciju *gender mainstreaming-a*, daje opis porijekla koncepta uspostavljanja date prakse i odnos ovog koncepta i specifične politike ravnopravnosti polova.

Gender mainstreaming definiše se na sljedeći način:

Gender mainstreaming predstavlja (re)organizaciju, unapređenje, razvoj i ocjenu procesa izrade politika tako da svi akteri, koji su inače uključeni u izradu politike, uvrste aspekt ravnopravnosti polova uvrsti u sve politike, na svim nivoima i u svim fazama.

Nakon ovog izvještaja, Komitet ministara pri Savjetu Evrope usvojio je *Preporuku za gender mainstreaming* u oktobru 1998. godine⁴. U navedenom tekstu daje se preporuka vladama da izvrše distribuciju ovog izvještaja u što većoj mjeri i da podstaknu njegovo korištenje kao sredstva za pomoć u primjeni ove strategije u javnom i privatnom sektoru. Takođe je usvojena i *Nota za upravne odbore pri Savjetu Evrope*, kojom se odbori pozivaju da iz izvještaja CDEG-a crpe inspiraciju i primjenjuju ovu strategiju u vlastitim programskim aktivnostima.

² CDEG predstavlja zajednički komitet vlada sa po jednim predstavnikom iz vlade svake od 46 zemalja članica Savjeta Evrope.

³ *Gender mainstreaming* – konceptijski okvir, metodologija i prezentacija primjera dobre prakse. Završni izvještaj o aktivnostima Stručne grupe za gender mainstreaming (EG-S-MS) (EG-S-MS (98) 2 rev)

⁴ Preporuka br. R (98) 14 Komiteta ministara zemljama članicama o *gender mainstreaming-u*.